

DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT

30 OCT 2008

Syklistenes Landsforening

Postboks 8883 Youngstorget
0028 OSLO

Deres ref

Vår ref
03/739- MHG

Dato
29.10.2008

Henvendelse vedrørende vikepliktreglene for syklende - forslag om regelendringer

Vi viser til SLFs brev av 20. mars 2003 og 9. august 2007, samt korrespondanse for øvrig vedrørende ovennevnte. Vi viser videre til møtene avholdt i departementet 19. september 2003 og 25. august 2004.

Som kjent foretok Sintef en evaluering av vikepliktreglene for syklende og av regelverket knyttet til fortausykling, og leverte i juni 2006 en rapport med følgende forslag til regelendringer:

- På lang sikt skal fortausykling forbys. På kort sikt kan et forbud gjelde for områder med skiltet hastighet 40 km/t eller lavere.
- Kjørende gis vikeplikt for syklist som kommer fra gang/sykkelveg. Syklist skal nærme seg krysset i tilnærmet gangfart og forsikre seg om at de er observert av kjørende som nærmer seg krysset. Der frittliggende gang/sykkelveg krysser veg på en strekning skal det skiltes vikeplikt for syklist.

Sammen med Vegdirektoratets merknader ble rapporten sendt på bred høring. De mottatte tilbakemeldingene hadde en relativt jevn spredning med hensyn til om instansene var enig, uenig eller ikke hadde merknader til forslagene. Generelt var det enighet om at reglene er for uklare, men om de foreslåtte endringene ville gjøre dem klarere var det ulike meninger om.

Samferdsdeparterementet har nå på nytt vurdert om det er behov for endring av

Postadresse:
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Kontoradresse:
Akersg. 59

Telefon
22 24 90 90 / 22248301
Org. nr.:
972 417 904

Veg- og baneavdelingen
Telefaks:
22 24 95 72

Saksbehandler:
Marcel H. Godonou
22 24 83 36

vikepliktreglene knyttet til syklende og av reglene vedrørende sykling på fortau. Ved nevnte vurdering er SLFs innspill, Sintef-rapporten, samt Vegdirektoratets og høringsinstansenes uttalelser blitt hensyntatt.

Etter en samlet vurdering er departementet kommet til at vikepliktreglene for syklende ikke skal endres.

Departementet er enig i at forskriftsbestemmelsene som regulerer vikepliktforhold mellom syklende på gang- og sykkelveg/fortau og kjørende på annen veg, jf. forskrift 21. mars 1986 nr. 747 om kjørende og gående trafikk (trafikkreglene) § 7 nr. 3 og 4, er noe uklare. Dette gjør det imidlertid ikke nødvendig å endre vikepliktreglenes materielle innhold slik at syklende på gang- og sykkelveg får forkjøringsrett ved kryssing av annen veg. De nevnte bestemmelsene vil kunne gjøres klarere ved små justeringer i ordlyden, og vikepliktreglene vil da kunne kommuniseres enkelt slik:

- Så lenge den syklende befinner seg på kjørebane (inkludert sykkelfelt) skal de alminnelige vikepliktreglene for kjørende følges.

- Syklende som befinner seg på annen arena enn kjørebane (fortau, gang- og sykkelveg) og skal ut i kryssende kjørebane som ikke er avkjørsel, har alltid vikeplikt.

Hvorvidt man står overfor en avkjørsel i motsetning til en vanlig veg er, slik SLF har påpekt, ofte vanskelig for trafikantene å vurdere. Ettersom en slik vurdering er sentral ved fastsettingen av vikepliktsforholdene i det enkelte tilfellet, blir det nødvendig med klargjørende tiltak (vegoppmerking, skilting mv.) der vegenes fysiske utforming o.l. skaper tvil om deres klassifisering. Departementet vil overfor de relevante organene fremheve behovet for slike tiltak.

Det har vært og er et politisk mål å bedre vilkårene for syklister i trafikken, noe som bl.a. er kommet til uttrykk i Nasjonal sykkelstrategi og Nasjonal transportplan 2006-2015. Å bedre syklisters fremkommelighet vil bidra til å gjøre det mer attraktivt å velge denne transportform. Flere tiltak er aktuelle for å nå dette mål, bl.a. forbedring av sykkelanleggenes utforming, bygging av flere slike anlegg og forbedring av siktforhold i eksisterende kryss mellom gang- og sykkelveg og annen veg.

Å snu vikepliktreglene for syklende vil etter departementets syn ikke ha særlig betydning for deres fremkommelighet. Ved kryssing av veg fra gang- og sykkelveg vil syklister måtte sette ned farten til tilnærmet gangfart slik at kjørende på vegen får en rimelig mulighet til å oppdage dem, slik Sintef også har forutsatt. Dermed vil en endring av vikepliktreglene kun føre til en minimal tidsbesparelse i forhold til dagens situasjon, og de av syklistene som følger seg sterkest hemmet av dagens regelverk vil derfor fortsatt velge å sykle i kjørebane for å unngå konflikter og spare tid.

Det vil imidlertid på konkrete strekninger kunne etableres forkjøringsrett for syklister gjennom bl.a. fysisk utforming, skilting og oppmerking der trafikkgrunnlaget tilsier det, og trafikksikkerhetshensyn ikke taler mot en slik løsning. Dette vil bidra til å bedre syklisters fremkommelighet uten å sette deres sikkerhet på spill.

Syklistenes sikkerhet i trafikken er ikke bare avhengig av reglernes innhold, men også av om reglene blir etterlevd. I den forbindelse finner departementet det viktig å påpeke at syklister er en uensartet gruppe som det heller ikke stilles formelle ferdighetskrav til. Barn utgjør en ikke ubetydelig andel av denne trafikantgruppen, som også omfatter personer med mer eller mindre nedsatte fysiske og/eller mentale funksjonsevner. Slike trafikanter vil lett kunne feiltolke eller misbruke en forkjøringsrett, og kjøre rett ut i en kryssende veg slik at farlige situasjoner oppstår. I denne sammenheng må en ha i mente at Sintefs forslag innebærer ulike vikepliktrekler avhengig av om den syklende kommer fra gang- og sykkelveg eller fra fortau. Å ta stilling til om det er det ene eller det andre man kommer fra vil ikke være like enkelt i ethvert tilfelle.

Selv om det stilles krav om at syklende senker farten når de nærmer seg en kryssende veg, vil det bero på den enkeltes subjektive vurdering om farten er tilstrekkelig redusert. Det må derfor påregnes tilfeller der syklisten holder en for høy fart ut fra gang- og sykkelveg til at kryssende trafikanter på veg, ut fra siktforhold m.v. i krysset, får en reel mulighet til å oppdage ham i tide. Dette kan få alvorlige konsekvenser.

Til tross for at dagens regel om vikeplikt overfor gående i gangfelt er klar og velkjent for de aller fleste trafikantene, skjer det hvert år mange påkjørsler av gående i gangfelt. Dette kan ha sammenheng med siktforholdene o.l. på stedet, men kan også skyldes ren uoppmerksomhet/uaktsomhet hos den kjørende på vegen. En kan ikke se bort fra at syklister som nærmer seg vegen i noe høyere fart enn gående vil i større grad enn gående være utsatt for påkjørsler i gangfelt.

Større kjøretøy, særlig lastebiler, har store blindsoner som gjør det vanskelig å oppdage syklister i umiddelbar nærhet. Særlig ved svinging til høyre vil førere av slike kjøretøy kunne få problemer med å oppdage syklister som kommer fra et gang- og sykkelfelt parallelt med vegen som bilen svinger fra. Selv om bilførere i slike situasjoner plikter å treffe avbøtende tiltak for å redusere risikoen for uhell, kan det ikke ses bort fra at det, dersom vikeplikten snus, oftere vil skje uhell som lett vil kunne få alvorlige følger.

I de aller fleste tilfeller der det inntreffer sammenstøt mellom syklist og motorisert kjøretøy vil konsekvensene være størst for syklisten – han vil så å si alltid være den ”tapende” part. Dette gjør det i seg selv betenkelig trafikksikkerhetsmessig å gi syklisten en forkjøringsrett som lett kan mistolkes eller misbrukes, og kjørende på veg en vikeplikt som i visse situasjoner lett kan bli illusorisk.

Når verken regelverkets uklarhet eller målet om å forbedre fremkommelighet for de syklende nødvendiggjør en endring av vikepliktsreglene, finner departementet etter en samlet vurdering der trafikksikkerhetshensyn har vært særlig vektlagt at en slik endring ikke bør foretas.

Departementet vil imidlertid initiere tiltak med henblikk på klargjøring av gjeldende regelverk, informasjon overfor trafikanter om reglens innhold og klargjørende tiltak ved kryss mellom veger med uklar status.

Samferdselsdepartementet vil videre innskjerpe overfor vegmyndighetene kravet om at nye sykkelanlegg skal utformes i samsvar med retningslinjene gitt i Håndbok 233, Sykkelhåndboka, og stille krav om at det i større grad enn i dag vurderes etablert strekninger der syklistene ved skilting gis forkjøringsrett ved kryssing av veg fra gang- og sykkelveg.

Heller ikke reglene knyttet til fortaussykling har departementet funnet riktig å endre på det nåværende tidspunkt.

Departementet mener, i tråd med forslaget fra Sintef, at fortaussykling på sikt bør forbys. Erfaringene viser at syklistene ikke alltid er tilstrekkelig hensynsfulle overfor gående ved sykling på fortau, og særlig i bygater med en viss gangtrafikk kan slik sykling sjenere gående. Den offisielle ulykkesstatistikken viser imidlertid at det generelt skjer svært få kollisjoner med skadefølger mellom syklistene og fotgjengere, og i Statens vegvesens årlige trafikkuundersøkelser rapporterer gående at de i liten grad er utrygge på grunn av syklistene.

På denne bakgrunn mener departementet at det er grunn til å legge større vekt på syklistenes sikkerhet og trygghetsfølelse inntil gode, funksjonelle og sikre alternative arenaer kan tilbys dem.

Frem til slike løsninger er på plass, anser departementet det som uheldig å innføre et differensiert forbud mot sykling på fortau, avhengig av fartsgrensen på vegen som går parallelt med fortauet og den syklendes alder. Slike regler vil etter vårt syn være så vidt kompliserte at de blir vanskelige både å etterleve og å håndheve.

Med hilsen

John Arild Jenssen e.f.

Marcel H. Godonou

Kopi til:

Norges Automobil-Forbund

Politidirektoratet

Trygg Trafikk

Vegdirektoratet